

SMMC → LLMC → LLMM
SCCA → LGCA → LMCA

lezīmējot jaunu pagriezienu Latvijas mākslas attīstības trajektorijā, top Latvijas Laikmetīgās mākslas centrs (LLMC), kura aizsākums meklējams Sorosa Mūsdienu mākslas centra-Rīga (SMMC-Rīga) darbībā, kas 1993. gada pavasarī tika nodibināts Rīgā un atrada mājvietu Latvijas Mākslinieku savienībai piederošās telpās 11. novembra krastmalā 35. Sorosa mūsdienu mākslas centri bija viena no Sorosa fonda programmām, kas 80. gadu vidū sāka attīstīties Austrumeiropas un Centrāleiropas valstīs. Laika posmā no 1985. līdz 1995. gadam tika nodibināti 20 šādi mūsdienu mākslas centri. Sorosa mūsdienu mākslas centri kā vitāls elements piedalījās demokrātiskas un atvērtas sabiedrības veidošanā, stimulējot laikmetīgās mākslas attīstību, sekmējot tās integrāciju starptautiskā kontekstā un veicinot informācijas apmaiņas procesus. SMMC-Rīga aktivitātes kalpoja kā sabiedrības pārmaiņu indikators, kā lakmusa papīrs, kas apliecināja sabiedriskās domas veselīgo interesi, izpratni, kā arī vēlmi vai arī nevēlēšanos veidot dialogu ar novatoriskām, reizēm eksperimentālām kultūras parādībām.

Sorosa Mūsdienu mākslas centra-Rīga galvenie darbības virzieni, materializējot izvirzītās nostādnes, bija un ir datu bāzes veidošana par Latvijas māksliniekiem, kas darbojas laikmetīgās mākslas sfērā, gadskārtējo izstāžu un citu laikmetīgās mākslas aktivitāšu organizēšana, individuālu mākslinieku projektu atbalstīšana.

SMMC-Rīga datu bāze ir tā "taustāmākā" darba daļa, kura tapusi septiņu centra darbības gadu laikā un kuras vērtību nosaka apkopoto materiālu unikalitāte un to

The emerging Latvian Centre of Contemporary Art (LCCA) marks a new direction in the trajectory of the development of Latvian contemporary art. Its origins can be found in the activities of the Soros Centre for Contemporary Arts-Riga (SCCA). Founded in spring 1993, its home has been in the building owned by the Latvian Artists' Union at 11. Novembra krastmala 35. The Soros Contemporary Art Centres were part of the Soros programme that began to be implemented in Eastern and Central Europe in the mid-80s. Twenty such centres were established between 1985 and 1995. By stimulating the development of contemporary art and promoting its integration in a world context and by encouraging the processes of information exchange, they have played a vital role in the formation of a democratic and open society. The work of the SCCA served as an indicator of social change. Like litmus paper, they confirmed society's healthy interest, understanding, as well as its desire or lack of desire to enter into a dialogue with novel and sometimes experimental cultural phenomena.

The main work of the SCCA-Riga in fulfilling its mission statement has been and is the creation of a data base of those Latvian artists active in the sphere of contemporary art, the organisation of the annual exhibition and other contemporary art events as well supporting the projects of individual artists.

The SCCA database is the most tangible aspect of this work and has taken shape over the five years of the centre's existence and its value is determined by the uniqueness of the collated material and the professionalism in its compilation. The database is constantly upda-

sagatavošanas profesionalitāte. Datu bāze tiek nemitīgi papildināta un kalpo kā pamats informācijas centra attīstībai, kas nodrošina Latvijas mākslas zinātniekus, studentus, ārvalstu kuratorus un citus interesentus ar nepieciešamo informāciju par Latvijas laikmetīgās mākslas procesiem, kā arī apkopo jaunākos lokālos un starptautiskos speciālos preses izdevumus un katalogus, kuri sniedz izsmeļošu informāciju par mākslas aktivitātēm pasaulē.

SMMC-Rīga gadskārtējās izstādes iezīmējušās kā gada centrālie notikumi Latvijas laikmetīgās mākslas teritorijā un parasti izpelnījušās plašu mediju un sabiedrības uzmanību. Mākslas centra starptautiskie kontakti un darbības laikā iegūtā pieredze kalpoja par pamatu daudzu Latvijas mākslinieku līdzdalībai starptautiski nozīmīgos projektos. Kā vienu no būtiskākajiem centra vadītajiem projektiem var minēt Latvijas debiju 1999. gada Venēcijas biennālē. 2000. gada pirmais izstāžu projekts būs likumsakarīgs turpinājums iesāktajam, sniedzot Latvijas skatītājiem iespēju iepazīties ar Intas Rukas fotogrāfiju ciklu, kas veidoja Latvijas ekspozīcijas daļu Venēcijas biennālē.

Centra darbības vadlīnijas nosaka valde, kuras sastāvā ir kompetenti speciālisti, kas orientējas laikmetīgās mākslas norisēs. Tā veic arī plānoto aktivitāšu izvērtējumu un var sniegt vērtīgus padomus centra darbības attīstībā.

SMMC-Rīga līdz šim ir bijusi vienīgā institūcija, kas sistemātiski un programmatiski veicinājusi laikmetīgās mākslas procesus Latvijā. Iepriekšējos darbības gados veiktās iestrādes un uzkrātā pieredze radījusi bāzi jaunas struktūras veidošanai, kas būtu gatava iesaistīties kultūrpolitiska līmeņa uzdevumu risināšanā. Tādēļ sadarbībā ar Rīgas Domi un Latvijas Republikas Kultūras ministriju top jauna institū-

ted and serves as a basis for the development of an information centre. This in turn provides Latvia's art scholars, students, foreign curators and interested persons with the necessary information about the contemporary art processes in Latvia as well as collating the latest local and international art press and catalogues, a valuable source of information about developments in art around the world.

The SCCA annual exhibitions have become the central event in the contemporary art calendar of Latvia and usually attract wide media and public attention. The centre's international contacts and experience gained during its working life have been instrumental in the participation of many Latvian artists in important international projects. One of the most significant projects managed from the centre was Latvia's debut at the 1999 Venice Biennale. The first exhibition project of the year 2000 will be a natural continuation, giving viewers in Latvia the opportunity too see the cycle of photographs by Inta Ruka that formed part of Latvia's exposition at the Venice Biennale.

The board, comprised of competent specialists knowledgeable in the world of contemporary art, lays down the general guidelines for the work of the centre. It also evaluates the planned activities and can give valuable advice on developing the work of the centre.

Until now, the SCCA-Rīga has been the only institution to promote the contemporary art processes in Latvia in a programmed and systematic way. The expertise and experience gained over the years has created the basis for a new structure that would be ready to become involved in problem solving at the cultural policy level. That is why in co-operation with the Riga City Council and the Latvian Ministry of Culture, a new institution is being established – the Latvian Centre of Contemporary Art.

cija – Latvijas Laikmetīgās mākslas centrs, kas, turpinot un paplašinot SMMC-Rīga aizsāktās aktivitātes, rūpētos par Latvijas laikmetīgās mākslas procesu veicināšanu. Kā jaunās institūcijas virszdevums tiek izvirzīts Latvijas Laikmetīgās mākslas muzeja (LLMM) koncepcijas un attīstības modeļa izstrādāšana. Muzeja izveide iezīmējas kā viena no pašreizējām kultūrpolitikas prioritātēm, jo arvien aktuālāka kļūst nepieciešamība mērķtiecīgi fiksēt un apzināt pēdējās dekādēs tapušos laikmetīgās mākslas darbus, kuru "nospiedumi" pašlaik glabājās tikai SMMC-Rīga datu bāzes failos. Daudzi no šiem darbiem jau ir neatgriezeniski zuduši, un "melns caurums" Latvijas mākslas vēsturē veidojas arvien lielāks. Arī katastrofāls telpu trūkums regulārām laikmetīgās mākslas ekspozīcijām liedz iespēju sabiedrībai iepazīties ar jaunākajām mākslas tendencēm un ierobežo potenciālā mākslas patērētāja izglītošanu, kas savukārt kavē atvērtas, pasaules kontekstu zinošas, elastīgi domājošas sabiedrības veidošanos.

Gadsimtu mijas posmā laikmetīgā māksla ir kļuvusi par sava laika valodu, kurā atspoguļojas mūsdienu sabiedrības pretrunas un problemātika. Tā ir valoda, ko lieto starptautiskā komunikācijā – pasaules nozīmes megaizstādēs un biennālēs. Ja mēs vēlamies pilnveidot valsts un pilsētas tēlu un kā līdzvērtīgi partneri integrēties starptautiskajā kultūras aprītē, laikmetīgās mākslas muzejs no vēlmes pārtop nepieciešamībā.

Latvijas Laikmetīgās mākslas centrs ir solis ceļā uz Laikmetīgās mākslas muzeju, jo centra darbība sagatavo pakāpenisku šāda muzeja attīstību. Turpinās darbs pie SMMC-Rīga datu bāzes un bibliotēkas paplašināšanas, nodrošinot informācijas uzkrāšanas un izplatības nepārtrauktību. Organizējot un vei-

By continuing and broadening the scope of activities begun by the SCCA-Rīga, it will be concerned with the promotion of the contemporary art process in Latvia. The primary task of this new institution will be to work out the conceptual and development model of a Latvian Museum of Contemporary Art. The establishment of such a museum is one of the priorities of current cultural policy. This is because the need to research and document purposefully the works of contemporary art created over the last decades is becoming increasingly acute. Currently, the only records are in the files of the SCCA-Rīga database. Many of these works have been lost forever and there is an ever-expanding black hole in the history of Latvian art. Also, the catastrophic lack of accommodation for regular exhibitions of contemporary art denies society the opportunity to become acquainted with the latest tendencies in art and restricts the education of the potential consumer of art. The knock-on effect of this is to hinder the development of an open society, broad-minded and aware of the world context.

Now, on the threshold of a new century, contemporary art has become the language of its time, reflecting the contradictions and problems of society today. It is the lingua franca of international communication at the huge exhibitions and biennales of world renown. If we want to develop our national and city image, if we want to integrate with the international cultural scene as equal partners, then a museum of contemporary art is no longer a wish but a necessity.

The Latvian Centre for Contemporary Art is a step in the direction of the Museum of Contemporary Art because its work prepares the gradual development of such a museum. By carrying on the development of the SCCA database and expanding the library, the continuity of information gathering and dissemination is ensured. Through the organisation and

cinot laikmetīgās mākslas aktivitātes, māksliniekiem tiek dota iespēja realizēt savu radošo potenciālu, kas savukārt neļauj apsīkt "dzīvajiem" mākslas procesiem. Piedalīšanās starptautiskajās mākslas skatēs sekmē Latvijas laikmetīgās mākslas atpazīstamību, veidojas jauni sadarbības kontakti, kas veicina Latvijas mākslas veiksmīgu integrāciju pasaules kultūras kontekstā. Kā viens no LMMC darbības virzieniem būtu situācijas analīze un veiksmīgāko mākslas muzeju struktūras izpēte, kas ļautu izveidot Latvijai piemērotāko muzeja modeli. Centrs nodarbotos ar informatīvo un skaidrojošo darbu, kas sagatavotu un izglītotu potenciālo mākslas patērētāju auditoriju. Ne mazāk būtiska ir specifiskā pieredze un zināšanas, kas nepieciešamas profesionālai komandai, lai varētu veidot pasaules standartiem atbilstošu jaunā muzeja struktūru.

Jaunais LLMC varētu kļūt par būtisku pieturas punktu Baltijas un Ziemeļvalstu reģionā, kur tiktu apkopotas un atspoguļotas aktuālākās laikmetīgās mākslas tendences un veidota 21.gs. mākslas valoda.

Solvita Krese

promotion of contemporary art activities, artists are given the opportunity to realise their creative potential and this in turn prevents the extinction of "living" art processes. Participation in international art exhibitions promotes recognition of Latvian contemporary art and the establishment of new contacts for future co-operation. This encourages the successful integration of Latvian art in the context of world culture. The centre would be involved in providing information thus preparing and educating the potential audience of art consumers. One aspect of the centre's work would be analysis of the current situation and a study of the structure of the most successful art museums allowing Latvia to adopt the most suitable museum model. In order to create a new museum structure in accordance with world standards, no less important is the specific experience and knowledge required for a truly professional team. The new LCCA could become a focal point in the Baltic and Nordic region for the latest tendencies in contemporary art and for shaping the language of 21st century art.

Solvita Krese